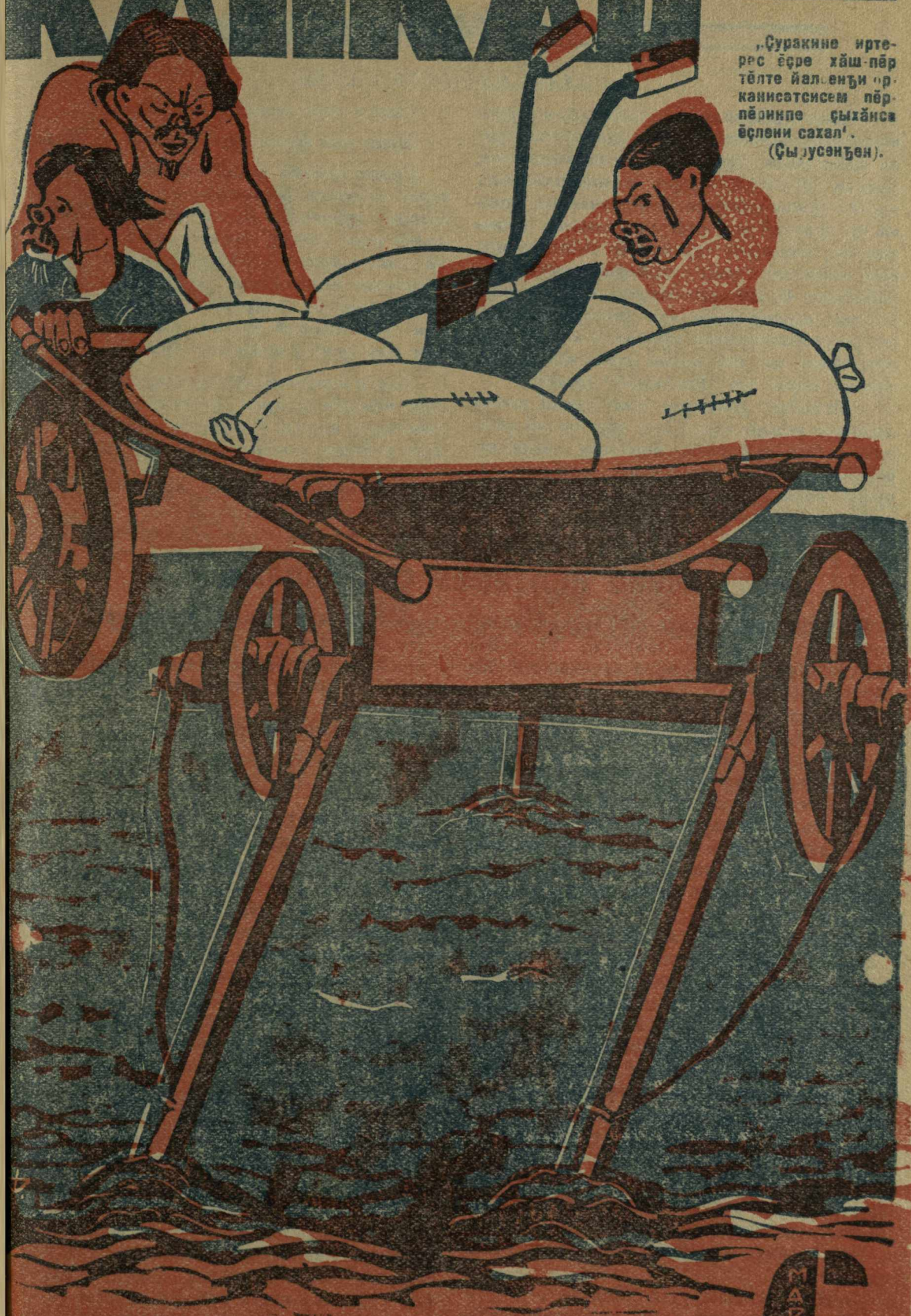

КАЛКАШ

„Суракине ирте-
рес ере хай-пёр
тёлте йал-енги ор-
канисатсисем пёр-
пёринке ҫыханса
ёслони сахал“.
(Ҫырусанҫен).

Биреён хәрәс күләмсә
Ик түрттерән түртмәсән,

Тийевлә лав нихсан та
Хускалас суқ ыраңтан.
„Баваш крылоаё“

Менелник саламё.

САЛАМ, ПУРНЕ ТЕ САЛАМ!

Темисе арәмна пурнакансене, ёсме йура-
такансене, волокиттәлла выдзакансене апу-
ни арәмнәнъен варттәи тәне кертекенсене,
сымран варттәи турра кәлтәвакансене,
пусләх урине сулакан потхалимсене, каш-
ни ир сулахай ура сине пусакансене, хули-
кансене, төрлөрен киресөер ёс тәвакансене,
ёскё шәршине сакәр сухрамран сисекенсене,
тәтәшах йе хутран-ситрен вәткәй иле-
кенсене, шултрисемне вак растраттәйке-
не, утүрейтенисеннән кулмаиса кайнә сым-
сене тата ын. те, тата сәвәи пеп йурәх-
сәрсене пурне те „Капкәйн“ салам!

„Капкәйн“ сакланса тәйс курнә, тата
малашне сакланмалла мән пур паллй сын-
сене,—вәсем тәваашне, тутарне вырәсне,
ирсине, сармәсене пәхмасәрах вут нек жә-
рүллә, коркот столовайён сакәр сул хәй-
раман сәсәи нек ситтә салам!

Салам сире, пурейра та салам!

Ыран кил текен пүрократсене те салам!

Сүлте асәиннй паллй сынсем етем йе-
сәрдә мөлкесем республикари ёсхалдәне кул-
тарма суратнә. Вәсем пирки „Капкәйн“
пиләк нине ситрә. „Пиләк суллаха йышай-
нә план тәрәх“ 1930-мәш сулән март
уйәхәнтә «Капкәйн» 6(111)-мәш номерә
10.000 сәпәксә тухмалла. Кәсәл пиләк
нин сын кулассә пулсан, килес сул вунә
нин сын суласа кулмалла пүлтәр.

Киләр ман пата мән пур совухмахсем! Ене
сире пөрерән пөрерән тымса йәплә сәмәл
хыптарса йарам. Вара есәр, „Капкәйн“ пил-
ләке кайнине сәвәнтан сисәр.

Сире сурәх кашкәра йуратнә нек йу-
ратакан „КАПКАЙ“.

Мёне пёлтерет сак йапала.

Менелник ыран пулаф тенё каф „Капкәйн“
комунпай муңтинъен таврәннә те, —пөр
ййәх сәвәрсә илемха, тесе кутник сине тә-
сәлсә выртрә.

— Султаләкра пөре канасах пулаф, терё.
айри сәтёк сәкиан сәпсәмсө. Шартлама
сивё пүртре сав тери әшә... Мунта хысәи
бшеннәскерән кусәсем тасах хупәннәс.

Сәвәрма выртсан хәт мөйлә атминист-
раттәр та тёләк кураф. Тёләке ана ука
парса илмелле мар: пуриншән те песплат
сәптаккәф вәл. Ана комиссар та, сани-
тари комиссин кәсән тленән аслә сәместит-
төлә те кураф.

„Капкәйн“ та тёләк кураф...

... Шартлама сивё хәл нек. Ун нек хәл
вихсан та пулман,—сурса суртәк үкмест,—
сәмәр тәресерән йанә нек йараф. Аслати си-
сәи сәсәе ахәраф. Иурә әсти—шәптәк сә-
лөрен сәвә йурине кармонилот. Әшә лап-
ка йур асәр-писер сәвәйнаф. Карттин!.. Кәс-
кә лартнә, пирән писсәттәлсемпо постсем
сырнә калавсемпо сәвәсеннә некех.

— Мән, сәвалла авалләх (истори)!—тет
„Капкәйн“.

Тафта, аякра: оу!.. оу!—тенё сәсә илтө-
нет. Кәтү ази нек кәшкәраф. Варәм тәпәрк-
ка сәсен те илтөнет.

Вәйлә сәмәр хысәи куф усайин тусан
сиксө тухрә.

— Ну, сәнталәк!—тет „Капкәйн“.

„Капкәйн“ ләсәин әләкә шатәртатма пус-
ларб—такәшә хирет.

— Уф!

— Тавай!.. Тавай кунта!

Шатәр-рр!—тәваф әләк.

— Епё малтан килнә. Ман тәрет!

— Каквуй унга „тәрет“?!

— Епё йарса илеп малтан, ес мар!

Аләк тепөр хут шатәртатрә те, лошт! су-
рәкса карб.

Пәхаф „Капкәйн“ та, кураф:

Вулакан йулташсем! „Капкәйн“ мёне пёл-
терекен тёләк курнә?

Кам сак тёләи мөнне пёлтерни сінтөн
майән 1-мөшне ситиъен тәрәс сырса йараф.
тата унна пөрлө пөр султаләка 2 потпи-
сәк тупса йараф,—вара сәвәи „Капкәйн“ пил
пысәи парне йараф.

Тёләк мёне пёлтерни сінтөн, тата 2 „Кап-
кәйншән“ 2 тенкә ука (пуштә марккинә)
каиверт әшне тик те: г. Чебоксары, Көнтө-
рә гәсеты „Канәш“ тесө сырса йар.

Мән пур тусәмсене.

„Капкәйн“ тусәсем тахсанах калаттөс:
—«Капкәйн» пилләке кайнине пысәи менел-
ник тусах асәнас, теттөс.

Менелник гума салат-хәмли те пулмарб
те,—хәна пустарса ёскё тума шухәш тыт-
марәмар. Ун вырәинне „Капкәйн“ хәй тусә-
сенә тем пысәиннәш салам йараф. Тусәсен-
төн «Капкәйн» килес сул сак вәхәта сити-
төн вунә пин потписәк пустарса пәма мә-
таф. Унтан тата, йалтине хулари вирлөр-
ёсәем сінтөн сырса тәма хушәф.

„Капкәйн“.

Вырсарникун шинулра.

Шунамкарт шуксем вырсарникун вырши
туштикун калассе.

Шунамкарт 3-меш №-ла мектеп пушкы: ил-
реш турри ёмочие выршике суронан ушкисем те пу-
шон (кортсикетт сур вырши).

Ку картин мёне пёлтеринне аялантарма та кирлэ мар, ахалех
курнаф вёл.

Йёкёлтессё те, вёрсассё те—хәрушә.

Феврал—сивё йёкәлтә сивё уйәх. Кан-
тәксем пәрланиә: шушпурах ларассё. Сивё.
Сапах та Турхан (Хөрлөтутай р.) сыни-
сем сурани сываринне сисессё. Трийёр кил-
яне кура вәрләхлэх тырасене тасатма ха-
төрленсех тирассё.—Пайан-ыран пулшком
тырине суртласа пётерессё те, трийёр йал
тарах тухмалла,—тессё.

Вулав суртё килкартинтё пулшком кил-
тё умёнтё: әр-р-р-р!.. әрлаттарса, трийёрне
терә тасатаф. Кулә, каласу...

— Кришша, пайан 50 пәт суртларәмәр.—
айтәр, вулав суртне көрсе ашәвса тухар!
Шерре ашәвса тухассәя телёр 50 пәтне
тасатавтен парәмәстпәр,—терё пулшком
претсәтәтлелә Уливан Иармулли.

— Айтәр!—терё пулшком тленё Ненүл
Петерё те.

Аласене вөркөлесе, шәнса хытнә сәпатисе-
те таклаттарса, вулав суртё аләкне ситрёс.
Туртассё аләкә. Сук, аләкә шалтан питёрнё.

— Усәрха!.. шәнса карәмәр!

Му к төрфам вас!—терё вулав суртлус-
хәхә арәмё.

Купти дөвашсем «наф-наф» сәмахсене 2
хуглә каласа йатласассё пулсан, вулав сурт-

пусләхөн—Орфакков майри 7—8 хусләнах
ситерет.

— Каттиттёс, дөвашла пийтәсем! тесе
сыпәстараф. Уштен те пулмаф аләк—шән-
кәрт! турё. Орфаккован вырәсла дөвашла
хугаш майри пуртё йәтса тухса көсәх Пе-
терё касаймарё. Кәна кура пуртё шула
тарса ситрёс. Вырәнти ушләсәмпе ку ёс
ситрөн каласса ларассё,—ашәвассё.

Хёрсе кайнә майра шула персе ситрё.
Йатласаф, кәринне сапат, сёр сивтё пурсук
усаа асәвса:

Иа вам покашу как кәсәсловаф!.. кәмыс
ёс тума шугаш тытали, тесе хуш.

Куи хыссән уйшантё персе ситрё.

— Есёр ман арәма намәс ёс тума пу-
сахланә!.. Сут, сут!—тет Орфакков.

Сатәртатаф Орфакков:

Ыранах сук пулаф. Сугне хамах тәва-
тап!—тет.

— Пулшком тленёсем хәраса ўррёс: при-
миритләнй кәмёрә пусләхәхә вёт, пөгерет
ку пире,—тессё.

Кам пелет, «усал вусран пәхса килмөст»,
тенё. Хәтланё.

Сапла хәтөрленетха суранине Турхантә
вулав суртё.

Айлаңкасра пулса иртнѐ ёсsem.

II.

— Итле, Мараş, тупрѐм!—хуёсене выдатса илтѐ Шѐппѐн Михали кѐтѹсѐ Кѐркѐс Михали тухса кайсан.—Ан хѐра матка! Пѐри кунгах ыргтѐр, тепѐрѐе тѐпсакайне антарас. Сѐт ёстерсен уята та пурѐнаѹ вѐл.

— Ху мѐвле шухѐшлан сапла ту, ман ёс мар—тесе татса хуѹ Мараş шѐмарса.

— Иепле сан ёс мар? Ёсѐ ман матса-и? Ие кѹршѐ сынни? Ё ей, тѐмпус!

Михаѹ пѐлтѐртан ыскаса кив ашѐк илсе кѐтѹ те, хушка пуслѐ пѐрушне тѐпсакайне ылсе анѹ.

— Ырт саѹята, ан шарла. Апатне вѐхѐтра парѐлѐр. Сас-сѐна ан кѐлар—икѐр-таѹ Шѐппѐн тѐпсакайѐнѹ.—Кунта сѹремѐлѐх те ыран пур. Ну ан тѐрткеле!

Мараş ѐне сума тухнѐ. Хура пѐрушѐ ура сине тѐрасшѐн та тѐраймасѹ, йѐванса кайѹ.

— Ан ыскаха, ан ыска, ѹсѐ амавѐн!

Пѹрне хуѐмѐш тѐркѐнѐ ѹкарккине тивертсе йѐѹ те, тухрѐ картишѐе. Иур сунѐ хуёсѐн сѐвталѐк ѹштѐнѹ. Сѹркунѐе шѐрши те кѐрет.

— Ёс тѐй вѐрет, епѐ наѹзас килѐп—тесе хѐварѹ вѐл картара ѐне суса ларазан арѐмне.—Каймалли пур.

— Вѐрах ан тѐр, сын патне кайсан пугланан ыра! тавѐрса калаѹ ѐна арѐмѐ.

— Сук, хѐварѹ килѐп.

Кѐркѐс Павѐлѐ кѐртишѐнѹ хуёслѐ сѹна тѹрлѐсе тѐраѹ.

— Сѹна хѐтѐрлѐс-и?—Сѐмах хушса хуѹ Мѐхаѹ.

— Сапла. Сѐварни сѐе. Ну пѐр савѐт зарган пулѐ? Йѐкѐлтѐт ѐна Кѐркѐс—савѐнѐс вѐл!

— Шугнѐс ес Павѐл—пѐлмен пѐк пулаѹ Мѐхаѹ,—мѐнле савѐс сивѹен калақан есѐ? Мавѐн та сѹвана тѹрлѐтмѐлѐе те ха, вѐхѐт сук—пѐрса йѐраѹ вѐл сѐмаха урѐх сѐреллѐ.

— Ёс килѐ мара ан калаç-ха, сѐмахна ан пѐркѐлантар. Пѐру сынѹен калатѐп епѐ.

Ытти сѐрте пулсан Шѐппѐн ѐна сѐпгѐр-са йѐрѹѹ те, анѹх хѐй килѐнѹе мар.

— Ну кѐсѐк турѐм епѐ пайѐн сирѐнѐе—тытѐнѹ вѐл хытѐ сасѐпа—Шѹт тѐвам-ха, терѐм. Мѐн калѐс терѐмѐр арѐмпа.

— Мѐнле шѹт? Мѐн суйлакан есѐ?

— Суйланса мар, сире кѐ пѐру кѐтарѹрѐм. Пѐри камѐн вѐл? Пѐлѐтни? Мирунѐнне илсе килѹм епѐ йури, сынсем мѐн калѐс, тесе. Вѐт мѐнле мѐскара туса илѹм. Хе-хе-хе!..

Кѐркѐс Шѐппѐн сине пѐхса илтѐ те, кулса йѐѹ.

— Хе-хе-хе! Ёс те тѐйе те, епѐ санран та ѹейе. Мана, ват сѐрсийѐ, хыѐхпа ул-талаймѐн. Пѐле-ѐ тѐр. Хам куёсѐмпа хам куртѐм. Пѐрѐнаймѐ ѹн...

Мѐхаѹн хѐй шухѐшнѐ каласа памаллах пулѹѐ. Пѐр савѐт ерехѐе килѐшрѐс, Кѐркѐс:—Нѐкама та каламѐл, шарламѐп—тесе сѐмах пѹѹ Мѐхаѹана. Сул май кѐрсе кѐтѹсѐ те ерехѐе хѐй йенне сѐварѹѹ. Икѐш те «калаçса сѹремѐпѐр» тесе сѐмах пѹѹѹ. Шѐппѐн Мѐхаѹин ашѐ вѐркѐшма зарѐнѹѹ. Киле таврѐнсан арѐмне те савѐнтарѹѹ.

— Хаѹ ёнтѐ хѐрамалли сук, курнисем те курман пулѹѹ. Ыгисене систерне йурамасѹ. Сыхѐ пул!—терѐ вѐл арѐмне.

Сѐварни икѐмѐш кунѐнѹе вѐсем хѐвасем пухрѐс. Ёсѹсѹѹ, шавласѹѹ, ташласѹѹ. Вѐл ку сѐмах сук. Мѐхаѹа ташласа та кѐ-тартрѹѹ. Каç пулса килѹт, хѐнасем ѹсѐрѐлѹѹ.

Сул пѹтти сине ларсан, пѐр сас тѐвѹ сук-рах вѐхѐтра тѐпсакайѐнѹе пѐру макѐрни ил-тѐнсе кайрѹѹ. Мѐхаѹапа арѐмѹ хѐмас пѐк хѐ-релсе кайрѹѹ, сынсем те шѐи пулѹѹ.

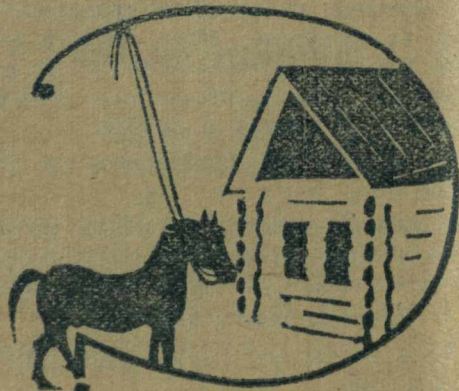
— Мѐв ку? Мѐн сасси вѐл тѐпсакайѐнѹѹ? пуёне заркаласа хуёсатса йѐѹѹ хѐрансѹ Вѐсѹѹ—Мѐхаѹа арѐмини ашѹѹ. Хыпнѐ пѹт-тине ни сѐтаймасѹ, ни калла кѐлараймасѹ.

Шѐппѐн Михалипе арѐмѹ теилѐ ѹкѐтлѐсен те, нимѐн те тухмарѹ,—тѐпсакайѐнѹе сасѹ тепѐр хут хытѐрах илѹенсенех, пурѹе кашѐкѐсене парѐха пѐраха тухса тарса пѹт-рѹѹ. Сапла ыра Шѐппѐн Михали тѐпсакайѐнѹе хѹреллѹ шуйтган пурри пѹтѐм йѐла сарѐлѹѹ. Кайран Тѐмерѹ Вѐсѹѹ, хѐранипе пилѐк кун тѹрлѹ ыртнѐ тет. Шѐппѐн Михали ёскѹ вѐѹѹи тунѐ сѐрине, хѐй пѹтѹѹ ёссе, ыарвиттине баѹѹѹ, тет. С—и.

(Сѹтес номѐрта вула)

М ѐ н н у ?

Н У М Ё Н ?

М ѐ н н у ?

Майпен „Җавашланатпәрха“.

Җавашкиге төви, җавашла: «Җавашла кенекесем вайларатпәр»—тези пулаф.

— Сирён слушаштисем пүрге җаваш пуз апла?—тесе кырамаф пөринтөн.

— Пөлтөр улта ырае, вунике җаваштө:

— Кәсал и?.. Кәсал—улта ырае та вуна җаваш, терө сав сынах.

— Иккөпө аста кайна?

Коренисатен аппаратаг төлөшпе сократил штат тунә, терө.—Ку ним те марха,—терө сав сынах,—пирөн секреттарын җавашла җавашлан та лайах пөлмелле. Анзах, вай җавашла ни пөлмест те пөлмест. Җерөк сәмах пөлсен, аллһа сапса хус, вво!.. Җавашла сырнә хусем килессө те вара, пирөн секреттар су вәрланә кушах пек сүрет:

«Кусарса парха! Мөн сәвинә сырнә унта»—төсе кытса сүрет пиртен, җавашсөтөн. Мөн тәвас теи? Кусарас пулаф, терө:

— Апла иккенха сирәа ёссем.

— Сапла пирөн ёссем. Җавашланатпәрха майсе. Хуллен хуллен,—терө сав сын,—«Капкайна» кәргмөстөр пуз те-ха кун сынтен?—тесе кытрө йулашкинтен.

— Сук, сук, кәргмөспөр, ан сөхөрлеа!—терөмөр.

— Сапла пултәр. Атту хама та сократил штат туса хурөс, терө.

Вулакан йулашсөм палламан сын цизө сине: «ма каларам-ши ку хыпара? «Капкайна» пур пөрех йарассө ёнтө кәна»—тенө сәмахсөм сәрса илөс. Хәравсә сын. А.

Кайа йулмассө кусем те.

— Епө мөnten натар?—терө Илепер йалсөветө (Куславка р.) сүмөвти пөрпөрне килөштөрекөн камерә пусләхө. Пултараймап-им вара, терө.

Сыраф:

Копия.

Постановление.

17 февралы. 1929 года. примирительная при Илебарском сель совете козловского камерасмөтөр в дело гр-на Сидоров Никандр о Взыскание яблони. повреждение Яблони 15 ии количестве за одново яблони согласно Акта козами гр-на село Никольской Адамов Сергей и Озорова Евдокия постановили взыскать с гр-на Адамова 1 р 50 коп. и Озорова Евдокия 1 р 50 копеек всего 3 рубля в пользу одно шителя Сидорову а остальной часть отказать

Председатель камера Мозер...

Төмөсө хуг вуласа тухсан сак литтерат-турә мөне пөлтернине аяланма пулаф. Анзах, җавашла мавнә, ыраеа нихсан та пөлмен Калейёва никам та йаваас сук.

Вай сыраф:

Акт.

1928 года мая 5 дня

Я уполномоченной член Никольского с/с Василий Калеев при присутствии понятых (йавөсөне асав) обследовали яблони Село Никольской Никандр Ситоров которая при обследовании нашли следующие перекрыс-ной. Яблони 15 штук: Из которых свежий перекрысной 5 май находится один по содержание коза Сергей Адамова и Евдокия Озорова. Перекрысаной яблони 14 ш не ис-весно чайи козы перекрыснано. Почему перекрысной яблони отравленной козлем. Адамова и Озорова один стоймости 3 рубля а остальные 14 тоже по 3 рубля каждый корен.

Сәмах йашкине йуриа йурса синө хыс-сән кәна та йяланма пулаф: Ситәрәвән 15 улма йәвәсөвине Атамәвнә Осорәвә казав-сөм кышласа хәртнә. Калейёв акт сырнә. Төприсөм—сут тунә. Анзах, кавә: «Ковел» төмөллө кунта? Калейёва-и Мөсбәрәва-и?

Җаварнийе нам мөнле иртернө.

Йахрим Иванө.

Җөклөм Пафзи саварни

Пит аван иртертө,—

Күпсө йанә пөвтенех

Вис тәрес икертө.

Пирөн күршө Иакву та

Ававах иртернө—

Пилөк сынна үсөрне

Иуупа пөвөтнөтнө.

Ават касри Михада,

(Төмөн йурамарө)

Кулет тунә хыссынах

Лөш төнзөне карө.

Копиератен пусләхө

Тушә сывәрмарө—

Арәмөне сапәсса

Пөр шәл хәвармарө.

Катафәре Сбиритун

Утне хыпәнтәрнә—

Төпөр кунне савәннә

Кайнә та пытарнә...

Ак аста вәл мыскара—

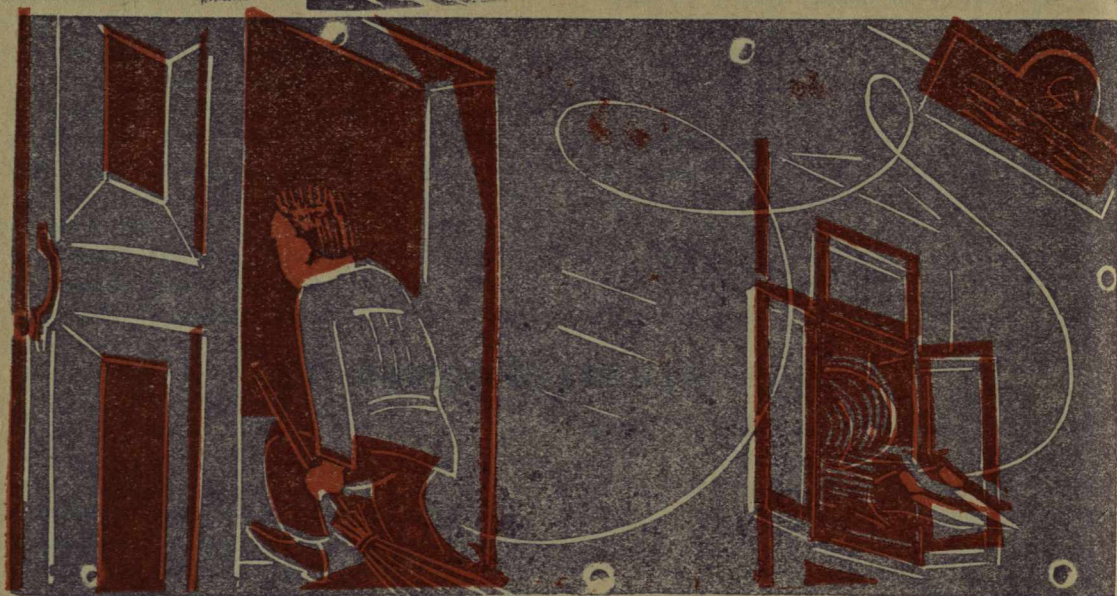
Җаварнишәи савәннәс.

Хәсанши сак «вәйәсөм»

Паф куслан сухалөс?..

Ана алакран, въл--тўреџерен.

„Йурӕхсӕр сынсене уӕрштени алакӕнџен шӕл-
са кӕларатпӕр та, вӕсем „тўреџерен“ кӕре ларасӕб“.
(Советсем 3-мӕш сӕгӕнџе Фомин йулаш
каланинџен).

„...Малаине ӕаппа тумалла. Уӕрштенирен та-
сатса кӕларнӕ йурӕхсӕр сынна тепӕр хут нымӕ уӕ-
рштенине те йышӕмалла мар,—цитӕрмелле уӕ
ӕулне“...

(Фомин й-ш сӕмахӕџенех)

„Канкӕн“ ӕаппа шухӕшлаџ: уӕрштенирен та сатса
каларнӕ сынсем „тўреџерен“ ан кӕтџӕр тесен, вӕсем
кӕрекен тўреџесене ӕаппа хумалла; „тўреџине“ уӕс
хуракансене те алакранах шӕлса кӕлармалла.

Ех, лăпкăске Ытайра.

Херлѣзутай Райѣстăвкомѣн сүтѣс инспек-
тăрѣ Митакков самăрăклăхра пѣр хѣре йу-
ратнă та—авланнă. Арăмѣ, ăян та, йапăх-
екер лентмен. Паллах, сүллен пѣрер окта-
прѣонăк хутшăнса пывă Митакковăн...

Хытă хѣпѣртезѣ Митакков малтанхи ази-
сем суралсан... Калама та сук. Анăх, та-
ваттăн (савнă сарă арăмѣне пиллѣкѣн) кѣрѣк
аркинѣн сакăнса:

— Айте канхвет илсе парха!.. Фейăпа
Йайăна кѣрѣк кирлѣ, тесе сүхăрма пусласан,
Митакковăн хура куçĕсем сăп-сүтă сүтăлса
карĕс.

— Иомте корѣн,—терѣ хайне-хай Митак-
ков,—капла май килмест... Тавай, арăма
ваçĕн вырăн шырас... Ёлек-авал вăл уңи-
тѣлнитсă пулнă вѣт, кайса ăкес пѣр-пѣр
шкулă! Арăмпа иккѣн 120-130 тенкѣ илме
пусласан, ăсти непмăвексн пурăнма пуçлат-
ириç?

Арăмне уңиттѣлнитсăна кѣртмелли проек-
тă тупăнсан, Митакков самăрăклансах карĕ...

Анăх... Саквоскă! Ара... Вырăн астан
тумаç? Шкулсенѣе шагах, районѣнех уңг-
лĕсем пур.

Митакковăн сакки сине сив тар тухса
карĕ. Вырăн, выр-рăн астан тупас матка
ваçĕн, е? Виçĕ кун та виçĕ каç мекѣрлентѣ
Митакков сак сатазăн тупине шыраса.
Паллах, Митаккова нивам та ухмах теме
пуçтараймасĕ, паллах, вăл аслă. Аслă пир-
ийех, вăл ăсрах „выххат“ тупнă...

Ыанах тупнă. Акă мѣнле.

Туктамăш йалне кайса, теміçе шкул ази-
не пѣрер кăранташ, теміçешер листа хут
тытараĕ те, хай тиктовккипе Паркѣн уңг-
лĕ сивѣн... сайавлени сыртарай: сăпла-сăп-
ла, йапăх, ачасене хенет, шкулта лайăх вѣ-
рентмест, пуçсѣр пурăнаĕ, т. ит. те. т. ит. те...

Сайавлени «на йай!» пулса тăзĕ.

Пѣрик кунтанах сайавлени РЕК'е... Ми-
такков аллине лентет.

Митакков хайĕнне пѣрле пѣр милитсио-
нера лартай те, «тѣрĕсleme» вѣстерет. Пал-
лах, Паркѣна ăсти наçалнĕккеле кăшкăрса
тăкаĕ, вçаткă панă ачасем топросра Митак-
ков вѣрентнĕ нек каласçĕ те, Митакков пѣ-
тѣм сѣре ăтрентермелли актă сырса, Хер-
лѣзутайа вѣстерет, калла...

Сç пулса ситрѣ! Митакковăн хѣпѣртенипе
урисем сѣре те перѣнмесçĕ... Ей, тѣнѣе
илемсѣрех те мар, матка ваçĕн вырăн туп-
са пуçтар!.. Паркѣна шкултан к ăрту!
хаç...

* * *

Анăх... (Ах, каллах анăх!..) сав вăхăт-
ра шкул тѣлне партгийтсă Тимитрийѣв ирт-
се пырай мѣн те... Шкулта ачасем шавла-
нипе шала кѣнĕ... Вара (ах, хайамат, сѣр
сăташшĕ!) ачасем Тимитрийѣва ёç мѣнле
пуçлине тѣпѣ-йѣрĕпех каласа кăтартаĕ...

Тимитрийѣв—ăсрах Херлѣзутайа...
Митакковăн „маххинатсийѣ“ пѣтѣмнех тăрă
шыв сине тухай...

Митакков хуйхăрнă-хуйхăрнă та—ёç пѣт-
рѣ! Аван вѣт? Леон. Линѣ.

Т у н т е р л е с ы х а н у.

Сѣрѣс Халăх кăмиссариатѣнѣе ёçлекенсем
«Хресчен сүртѣнѣе» пѣрре вѣзѣр тума шут-
таш. Хуларн мѣшѣнсене, илемлѣ, ачаш
майрасене выхрав пилѣсĕмне ăнсе пуç-
тарнă.

Кѣрлет «Хресчен сүртѣ». Самăрăк миша-
вайсем сүтă тўмеллѣ пившаксене йўле йанă.

Иуман сўлсильлѣ сўт тўмсем электритсă
сўтинѣ йалтартатасçĕ. Аслă уйаври пекех
капăр, таса тумланнă майрасем те тул-
лийех.

— Мѣнле уйав?—тесе тѣлѣнесçĕ айалти
хутра пуравакан патраксем.

— Пайан кунта спектакль, вѣзѣр пул-
малла. Атар, епѣр те хăпарса курар, терѣ
пѣри.

Курсра вѣрѣнекен патраксем сѣгѣк пив-
шаксене урска йарса, лаптак пуçлă сăпат-
семне лапаттарса хăпартѣс сўлти хута.

Ыанах спектакль. С а л а р а туллийех
халах.

— Атар курар, хуларн снѣк...

— Ваш билет!—терѣ алакăра сыхласа
тăраканѣ.

— Пирѣн нимѣнле билет те сук. Ёлѣр—
йалтан килнѣ патраксем, кунтах курсра вѣ-
рентпѣр. Ахалех йурай пулĕ... терѣс ку-
расшăнвекерсем.

Ёç тухмарѣ. Кѣртмерѣ пѣрне те. Ирѣк-
сѣрех пѣр сехетрен вѣзѣр пуçлăхне тупса
йăланмалла пулѣ.

— Ёлѣр патраксен курс...

— Пѣлетѣп, пѣлетѣп, йулташсем. Парѣн
вѣзѣр хуларисемшĕн сѣс. Сирѣ ваçĕн ий-
лет пулман, терѣ вѣзѣр пуçлăхѣ тени.

Вара курсра вѣрѣнеме, хула куçттурѣне
паллашма килнѣ патраксем пусма картлаш-
ки сивѣе тăрса пивансан, айалти пўлѣме ан-
са сывăрѣс.

Сѣрѣс снѣгсем куçттурă кăснѣе прѣккѣн
савăнса ир йенелле тин салавѣс. Сапла
вара йал куçттурăхне хăпартаç тѣлѣшпе
сав тери пысăк ёç туса хуѣс.

У т.

Совпрофшвилкисем.

Җавашпрофсоветёнте те тәмпәшал перекесем тупантёс, аҗасем.

Увти Осоавиахим йатейки лару хысҗан ларса: „епёр те ёслетпёр“—темешкён Авиайәлтгари билетёсене 50 штук илсе вилет. Бёсене җленсем хушшинтё салатас ырыяне шәп ик уйах сурә арҗара тыгса усаҗ те, кайран, аҗтан илнө саванта шәп 30 билет лөсөсө парай.

Пёр билетне те сукатман иккен. Профсовет телне Җәмперлен й-ропланө вө,се килсе тәм бомпа пәрахсан, түрех тәмашалран кёрлеттерие тытанаҗсө ёнтө профтәмпашалөсем.

— Тр-ре-воёй-а! тесе кәшкәрсан, тәмтупараң кёсөлпө пөме пикенөҗсө ёнтө вөсем.

1 № совухмах.

Шупашкарти шкуләсем канмалли куна ырсарникунтан тунтукуча кусарас телөшпө пуху тунә. Пёр пухура Статуправленинҗө пысак ырыятах ёсләвен Руккавишәбкәв сапла калай:

— Мана аҗасен сывләхне сыклас ийту ытларах шухәшлаггарай. Канмалли куна тунтукуча кусарсан, епө хам аҗасене Атал лөш йөвнө илсе кайаймастәп Мөншөн тесөп, тунтукун епө санәтйиө кайатаң, төвө.

Анҗах, ку етем шкуләснө хура кәрунө (лөш йөвнө кәсма пәрахсан) вөрентме пуславипө Атал лөш йөвнө сүреме пуслиҗ-җен—сүрҗувнө пәрахтариниө аса та илмен тәмпәшал.

Етем те есө вара йаа. Аҗасене хөлхута Атал лөш йөвнө саватса кайса кудай тутарашән, е!

2 № совухмах.

Катек йалө (Патәрийел р.) кашви сул икө кёпер туса вшө кёпер пәсаҗ. 10 султа икө кёперне сахалтан 30 хут иҗсө тинкелөннө. Сулам ушп пүстарасөҗ те, икө кёпер ырыяне пёр кёперне лайахрах туса хурсан калама сук лайах пулмалла. Асла сул синҗи кёперне райөстәвкөмәи тугармалла, тет Хбраҗа.

Тәмпәшалөсем сав, тәмпәшалөсө-өм! Сәмәр сәваҗ те кёпер ишөлөт, сәмәр сәваҗ те кёпер ишөлөт. Кёпер түрлетнө хысҗан хытә йурласөҗ пуҗ вара, шәпа тәрри сөрсене самөкөлла улаштарса.

Нәстойашҗи тәмпәшалөсем ёнтө.

„Капкән“ пур, сүре те пур.

„Канаш“ хаҗатән пысак ыздавөнтө Ураваш йалөвте пурйакан (Вәрнар р.) Л. П. Орлова тимёр сүре тухрө. Вәл пёр султа-лайлаха „Капкән“ илсе тәма сырәннә.

Пёр төвкө укса мөн туса хуҗ ёнтө: султа-лайкөпөх Орлова, уяң сөмйинө, күрши-аршиниө култарай, ыздавра тухнә сүрене 10—12 сул сүрет ёнтө Орлов.

„Капкән“ сырәнса илне тәрәшәр!

3 № совухмах.

Ианкасси (Патәрийел р.) уңитлө Каврип Микихвердәй пёр пуйантарах сыннәи школа сүрекөн аҗин шәлөсөнө сапса хуҗса, пизб-куҗөсөнө шыҗантарса йанине: «вәл епө кулакөсимпө тимлө көрешниө пөлтөрөт»—төсө сүрет X—җа.

Вөр сәинө тәмран тунә тәмпәшал ку. А еҗли хәйен сәварөнтө пёр шәл хәваринҗ-җен саптәрса тухакан сынна тем йатнө паратҗө вара? Ех, тәмпәшал, тәмпәшал!

Тахәшө ёнтө кунта профухмах?

Шупашкарти уңитлөсөн 6-мөш №-лә мескомёи пусләхнө пёр пухура сапла ийту панә:

— Кашви уңитлө пүсө вөрөнөкөн аҗасен шүтө нормәран ытлашши тивөт. Ёс йәвәр. Вөсөнө сәмәлләтас телөшпө меском мөн калама пултарай?—төнө.

Меском пусләхө сапла каланә:

— Уңитлөсөн ёсө сәнаса тухнә комиссин аҗтө Җавашпросра сүхалинә та, ним тө калама пултараймастәп, төнө.

Тәмпәшал кам мекөнө паләртма хәи кунта: те меском, те Җавашпрос. Аҗах, сав аҗта Җавашпросаң кив йөм кәйинҗө шыраса пахәр-ха! Саванта ыртмастәи вәл, мур?

Пөҗөккөн җөлөтөтпёр.

Кивө прөтсөтәтгәл—растратҗк. Җаваш Сурәм (Елөк р.) йалөсөвөҗ прөтсөтәтгәлө Невтокмәйв Сахар Усәпөҗтөк вәлөк укөниө 4 тенкө те 94 пус илсө, тата Николәйвөҗ Степанитәна 5 тенкө те 21 пус кайалла тавәрса памалла укөсәна хәи кәсәинө ыкөсө хунә. И. К.

Сәини шарламаст. — Кивви йала сүтөсә йанә пулсан та, ман ёс мар, тет ёнтө вәл.

Илөс пулсан, парас пулаҗ. Тивөшри (Елөк р.) кивсөнлөх йулташләхөҗтөн укөсә кивсөн ыҗтас пулсан, ёскөсөр ыҗрса та ан ыт, тет K—йөв.

Ку йапала йәмахах пулсан, йулташләх пралленин җленөсөнө ёстөрсө ларивҗөн вөс-терөөх кәларас пулаҗ.

Оҗко йаңа, тетөя есө Вәсәмләхө йулташ. Есө Нөрөш (Сәрпү р.) йалөи ёстәвакан комитетөвнө ёсөмөстөи и-ха? Сырау снө йалөстәвкөм штатинө пүсса йанәран калат-пәр-сө. Ма тата „бухәсөнө саратса пурй-наках Ласәрсөнө“ җармастәв?

Нәстайашъи совухмах.

Уйпуос йалёте (Хёрлэутай р.) страховкый укэине пус-тарма пәрәлрәс. Иалёутыком претсэтаттёлё нәмака сивзён те ак-маот. — Страховкый укэине пус-тарасси мап ёс мар. Манян — пи-дет пусасси те, ал пусаси, тет. К—п.

Мён тунине пёлме сук.

Алкасәвра (Вәри. р.) самрәксем пёр сурта пухәнассё те, сёрёпе крассин сунтарса ла-рассё. „Мён ёселәссё иккен унта вёсем? Ё? Иал сыниисем те тёләнессё“. Хут вёренәс-сё пулө? Ие пустарәнса нёнеке вуланине иглесә ларассё-и тен? Анҗах... хут та вё-ренмәссё унта. нёнеке-хасат та вуламәссё. Алкасәнти самрәксен вәхәт сук, картла вы-засси йулаҗ. Сёр касивтён хәшә пёри 20-30 кәрупкә шәрпәк выдаса йарәссё. Сәра сёрсисем нек „сёрле вёрёләссё“ кәнтәрла сыварәссё“.

Вәи йепле! Вәратма вәхәт ситмен-ши вё-сене?

„Хәватлә“ иккун.

Ёлөк иккунсем хәват тукаланә тени тө-рәс те-и-тен? Ыорт пёлети, — тунә та пуз-сав. Хәд илтөнмест-те, хәш пёр сёрте, хәш-пух пулкалаҗ. Акә Тури Сёрпукассине (Хёр-лэутай р.) илер. Унта йалхурал пүртие пёр иккун кёрсә ларвә. Тем каласан та хә-ватлә иккун пуз. Иалсоветне курәнмасар «вәртән» вырәнәснә пулсан сөс? Вәт есёр хәват сук тетёр. Вәл кәва пулсан шырәт-тө, хәратма та пултарнә „хәдтурлә“ сын-сене.

«Хурал пүртёнтө тёрлө толләтәсем тәва-сё, пухусем туса пртерәссё, анҗах иккун бит хәрушә пәкса ларипе апа илсе пәрах-ма нисам та хәйәймәс. Хёрлэутай райёс-тыкоман атәмпәй пусләхө те иккуна кәлар-са пәрахәсси сивтөн калама хәрарё пулае, йалти ушитлө—Устиняв та (йалсовет вленё) «Ма есёр галәх пүртёнтө иккун тьтатәр» тесен, ним калама та хәраҗ, тесә сырассё ире.

Капкәна вунә пине ситерес тесен мён тумалла?

Кәшши „Капкән“ илсе тәракан пёр-фын хәйне йулташләха төлёр фын тулса, апа пёр сүлләха „Капкән“ илмө сырән-тарсан, вара „Капкән“ шәп вунә пин сапәнса тухаҗ.

Вулакаппа куланин, тулса сырәнтәр хәвән пёлёшно.

„Капкән“ хакё: сүлтәләна—1 тоннё, 6 уйәха—55 пус, 3 уйәха—30 пус.

Атрёснө ан манәр: г. Чебоксары, Кон-торө газөты „Канаш“.

Сапла хәгланаҗ пуз ёнтө Уйпуосин пус-сёр претсэтаттёлё: выртаҗ вәл кәмака сив-зө те, вәрам авәрлә пизөте выдәнтараҗ сөс.

Пётпёлтөк.

— Сана пухәва вёнессё, претсэтаттёл йулташ.

— Ыорт сирёнипе! Лартүәрха пәртах... Камсем пустарәннә унта?

— Арсынисем, хёрарәмсем, пур те. Ми-хада йалкор та пур...

— Ну!.. Михада та пыни? Айга апа пулсан... Кёттөрес мар сынсене. И—р.

Пирён анкеттă.

«Анкеттă» сăмаха илтсенех пирён вулакансем «йă-ă-а» кулса йарăç.

— Аха-а, „Капкăн“ та пĕрократланма пуçланă, анкеттăсемпе аппалават, тейĕç хăш-пĕрн.

Çавна сиссе епĕр, вулакансенчен малтанах кăсару ыйтатпăр. Тăватă сул хушшинче («Капкăн» тухма пуçланн тăватă сул тултă) пĕртеп-пĕр анкеттă сырнăшăн питех пысăк «сылăх» пулмă тепĕр. Мĕн тăвас тетĕм, „Сăмсаран сÿлĕ сикеймĕн“, тесĕ ваттисем. Иртен сÿлсенче епĕр, «Капкăн» тĕпчесене вĕтервĕ текен йапала илме салаткантă те, кăсал вĕсем «питтеле йалалла» тесе районсене салантăç.

Çавăнпа йунилей ситтĕчен икĕ уйăх маларах епĕр йури анкеттă сырса салатрăмăр. Анкеттă тем пек пысăк мар ёвтĕ, мĕн пурĕ те виçĕ ыйту аярах. 1) «Капкăн» кăмала кайтă-и? 2) Кашни нумĕре вулатни? 3) Малашне «Капкăна» мĕн сунатăн. Икĕ уйăх кăйалла йавă пулсан та, хăш-пĕр ответне журнал ыран тухас тенĕ тух кăна илтĕмĕр, пĕрократисăм пĕгмен-ха. Хуликанпа пĕрократ тĕ кайран йарăç. Çавсен ответсĕнсемех пуçланăр.

Хуликан. 1) Пысăк хĕрес хунă (хут пĕлмест, савăтат). 2) Унтан йĕпетĕ (сĕлеки йухнă пулмалла). 3) Хут пĕлмесен те кăмăс сăмах сырма пĕлвĕ.

Пĕрократ. 1) Анкеттă сырма пĕлместĕр. кулăшлă анкеттă. Виçĕр ыйту пулсан пырĕтĕ те, виç ыйту мĕн вăл? Тÿррĕпех калатăп—йуратмасăн, вуламасăн, ыра сунмасăн. Айалта: «К делу подшить».

Всаттăнĕн. 1) Всаткă парăр—калăп. Тĕпĕкшăк çавара сурайт, çавна астаवास пулат.

Совухмак. 1) Тирпейлĕх решимĕ „тухне ун пек журнал каларса «сийен» тухине ырламасăн, сталă-пыт—журнала та вуламасăн. Тĕрене сийет. Елĕ мĕн суннипе хăварак пĕлетĕр пулĕ.

Потхалим. 1) «Капкăна» та йураса пулма тесе икшер хут вулатăп, анăхман шутпа «вайлисене» хирĕç пыни, ыра йапала мар, тарăнма ыйтатăп. Тем курса тарăр. Хăвара хĕрхенсе калатăп. Май шăлнинчен ырри сук. «Капкăн» хуçине ман пек пулма сунатăп.

Зăвашла калаçма маннă зăваш: 1) Чувашски белмест.

Растратĕк. 1) «Капкăна» йуратма урса мар вĕт вăл. Укçалла урештени пулсан кăмăлăйттам. 2) Тарвонтăран пуçне урăх нимĕн те вуламасăн. 3) Нимĕн те сунмасăн, мĕншĕн тесен унтан... хăрамасăн. Сутран сĕç шикленетĕп.

Кулак. 1) «Капкăн» хуçине персе вĕлерме пашал хатĕрлерĕм, тăватă сул сыхлатăп, тупма сук. Мана пурнăç пачаппăн, сĕр çаттар. Çавна сунатăп.

Пуп. Капкăн кăмăла каймасĕ, тен ситтен сырма пăрахмалла. Хăш-пĕр нумĕре вулакатăп. «Капкăн» хуçине таяк тепне кайма сунатăп. Амич.

Формалис. Журнал пулатă вăл? Ни исхоташти, ни вхоташти сук. Формасăр сырнă. Тиркудар тарăх сырса пулат.

Кутан пуçне тата темул ответ килтĕ, шутласа та каларас сук. Касем вара урăхла шутласĕ. Мĕнле кăна ответ сук-ши. Мĕн кăна сырмасĕ-ши? Паттăшки мон! Пĕри сырайт (йалти активис): „Капкăн“ тухасса ку пек кĕтсе таратăп, илсен вуласа тарăнаймасăн. Кулса йа ыратат. Пĕр нумĕра та вуламасăр йулман. Малашне тата вайланма, сивĕзленме сунатăп тет. Тепри тата: (комсомолĕс). „Пирĕн йалта“ хуликансем пит аснăтĕ. „Капкăн“ тухма пуçланнăранпа вĕсем пĕтĕм пек пĕтрĕç. Салам „Капкăна“ пирĕн ĕсе пулăшнăшăн, тесе савăнат. Виçĕ-мĕшĕ тата (хĕрарăм). Ман улашкана „Капкăн“ сын турĕ, вăл ерех ĕсме, сапăсма пăрахтарĕ. Спасăнă йа. Йунилей кувĕ йа парне нарас тетĕп. (Пĕр тĕрленĕ сурпак йавă). Пĕр старик сырат: Елĕк пирĕн йалта Мекĕте Ваçли пурăнатĕ, вăл сĕç култарма пултаратĕ, вăл вилсен култарма пĕлеке йулмарĕ. „Капкăн“ унтан сĕр хут ытла аста-рах култарат. Хуйха-суйха сирсе йарат, „Капкăна“ вуланипе 78 султа пулсан та, шыв сторох, тохо и вам шалайу, репеттă! тесе сырат. (Елĕк салтакра пулнипе вĕрсе калаçма пĕлет).

„Капкăн“ журнал тухинне тăван халăхра нумайшĕ пĕлмесĕ курăнат—тесе сырат тепри (вуламалли сурт пуçлăх). Иелле те пулсан пĕтĕм халăха сырса пĕлтерме май сук и? Мĕншĕн тесен, елĕ кÿршĕ йала пĕрре сĕç кайса вуласа патăм та 29 пошторĕ (вăтăра пĕрре сĕç тулаймарĕ) тупса килтĕ. Ун пек интереслă журнала сырăнса илмесĕр пултараймасăн. Çав тери аван, çав тери илемлĕ, (ку тĕлешрен Филиппав й. тарăшат). Çав тери интереслă, çав тери йĕнĕ (султăлăкне те пĕр тенкĕ сĕç вĕт). Хам пулсан кашни сынна уйрăм сыру йарса пĕлтерĕтĕм, йе ратиона каласа систерĕтĕм, ма епĕр килĕ тарап хыпар пачастăр пурне те? Республĕк тулашĕнчи зăвашсем пит нумайшĕ вăл тухинне пĕлмесĕ. Вĕсем те пĕлсе ситсен сирĕн журнал таксанах 20 000 ситмелĕ тесе сырат. Тен, тĕрĕс те ку сăмаксем. Шухăшласа пăхăр ха вулакансем?

„Капкăн“ хуçи хушнине майласа сырнă: Сĕлтĕрмен PS. Ытти ответсене катарта тамастпăр, вунă нумĕрте те сырса пĕтерес сук.

Тасатнисемпе тасатмалдисем.

Кармашри Иуссу-
пав й. партти зленё.
Вуластайкомра, коп-
раттивра, йалканашён-
тё, пулашкомра ёсленё.
Пур сёрте те растратта
туня. Пулансемпе сы-
хайу тыгна. Хаф парт-
тирен каларса йвътнә.

А. Х.

Нумай сирён сав шалуна.
Хаф ёнтё йёрсе лар шална.
Пирёвшён ес йут,—кирлё мар,
Хай сарапакартан лар!

Атнар Йалёнти (Х. Ытай р.) Песёр Орлов
парти зленё арам кё-
тёвё каларвә. Туйсензё
ёссе, савар карса сү-
ренё.

Халё апа парттирен
каларнә.

Сава.

Карарах пар саварнал..
Лайах пултәр кёме шавана.
Савар карма есё йацай—мастәр
Арамусен асла кётёсё—«пастәр»

Туктамаш (Х. Ытай
р.) Йалёнти П. В. Рома-
нав партти зленё йалти
ёссене тумав. Копперат-
тива саратнә сүрте ёс-
ленё. Хаф апа партти-
рен каларвә.

Хум.

Ех ти, кахал, нимён ёслемен!..
Копператтив саратма ўркенмен!
Йахатәп—шүлөк савлә,
Саванпа сана парттирен шалвә!

**Аплах мар пулте... савви
сапла ёнтё.**

— Комсомол ретне тасатас ёф мёлле
пырай сирён?

— Пит те аван.

— Пуп арисене сирпётрёри?

— Мёвшёв? Вёсене сирпётсен, йадейккә
та хупавай вара.

«Синус».

Кив Вәрмарт
(Вәрмар р.) Ваф-
сили Стопнашён
—парти кайти-
гаф йалта хули-
канланса, ўсёрёл-
се, хёраарамсе-
тен машкаласа
сүрет. Тийеп.

Ай та-а-а, хулига-а-а!
Ху партти ретёнтё тәран.
Су-ук, су-у-ук, кирлё мар пире сан неки.
«Хёраарамсен сүмсеки»!

Ыркүллё Елменти
(Вәрмар р.) Тимухха Хё-
липё (партти зленё) пу-
лансемпе кёретётё тесе
вёсен кантәккисене сапа-
сапа сёмёрнё, хайс не
пүрзёсене кёре-кёре хё-
месе сүренё.

С-а.

Вакәр пусләске есё..
Саванпа сёмёрсе сүретём.
Апла май килмё, атам,
Хуплас пуф сан сине асам!

С. Шайпёйк.

**Ыркү хуралсине пуп
куххарки.**

— Есё, Марйе Лариванавә, сёнё хымар
илтвё-и?

— Мён хылар тата? Ие вәрсә таира-
най-и?

— Вәрси сәва тёппе пултәрха вәл, вәр-
сә мана уса тавас суз. Парттиё кёретёп,
вәт сак сёнё хылар пулаф. Халё парттиё
патраксене нумай кёртмелле, тег. Йадейккә
сёклеттарё Елөксантәр Йекортә мана зё-
нет. Килес сул йалканашён прётсётаттёлё
тәвәпәр, тег. Вәт пурәнәтәп вара икё ша-
луна. Ун зухне зан сәпмәстәп вара хам,
Йалисполантгёлёсем шавкафтар вана. Ех,
ёски вара ун зухне!!! н-н-н-а тодык!!!

— Ку зәнах та ыра хыпарске. Епё те
тахсанах патраккә шугёвзё тәратәп, апла
пулсан мана та зёнегсё пулмалла. Ну, вара
пазәшкәна опинаф тума памәп. Атту апа
ку зухне тырә пустарма ирөк пами пулзёс.
Пирён пазәшкә нек ырине янстан та ту-
лаймәп: апат авая, зей ёстөрет, тата ма-
тәшкә курман зух йурату синзён те пуп-
лет.

Ех, ырахске пазәшеки!!!

Сыртанан пәрса.

Ёслещё те иккен.

Платва йалё (Шупашкар р.) йалёпех вищё сын алине кёрсе ўанё.

Вищёшёнтен пёри—вёл, Сквортсов. Никам хушмасар, никаман ыйтма-яр хулхушине папкё хёстерет те, йал тарых „хырыс-марас“ пустарса сўрет. Сёр йёркеленё дух сёмлемера 3 уйёк хай патёпёе хваттер йарса тавашан йал уёсине 60 тенкё хырса йулдё. Сёмлемера укёсёарах хваттере йышанакансем пуртёе. Халах вёрманне сугса, уёсине хай кёсийне тиксе худё. Кивсёвдёх йулгайлаёкенен 30 тенкё илдё те, Сёрпў йармаёкинёе хресёенсене картпа улталама карё.

Икёмёш—Саппошнёккёа. Претсёаттёл пулнй вёхётра Маштавёш йалёнзи хресёенсем пустарёй сулам уёсине персё тикаё. Икё тёлёх арёман носсопи уёсине (75 тенкё) хаё те паван. Кувён сёрён ёссе сўрет. Иала те, йалсёветне те хёратса тёрат. Ним те таваймасёё ёна.

Вищёмёшё—Мидугтёв. Ку вара пит палё растратёёк. Парттирен те савёвшёнах кёларнё ёна.

Пухура сак сынсем мён тавас тенё, савна тавасёё. Вёрлаёх фонтне тавасшан хресёенсем нумай кашкёрсёё. Апёах, вищё карма савар ирёкёёнтен нийепле те тухаймарёё,—фонт пулмарёё.

Йалсёветёнтен:—сирёи йал снйзи ёссём мёнаё пырасёё-ха, тесё ыйтсан:

— Ёлёр пит пёлсех те каймастнёр... Мидугтёвца Саппошнёккёавран, ёе Сквортсовран ыйтас пулаё кун снйзен,—тесёё йал пуслёхёсем.

Апла икёеё ёнтё: йалсёветёё те вищё куштан сёмахёёнтен тухаймасёё, тесё сырса пёлтерет пиро пёр йултан.

Сак сёмахёем снйтёвех нирё сырса пёлтёрекен кореспотёвт сав куштансен ёссём снйзёи Шупашкар райёстаёвкомне йавварёи 15-мёшёнтеёх сырса панё. Шупашкар РЕК-ё ку хутан 2-мёш стралтин снйне хёрлё зерёялла: «Поручить расследовать уголов. С.и.и.и.и.»—тесё хёресёё рёсодутси хунё та, хутне пёр йёшрёёе тиксё хунё.

Мёишён Снйитсына павалла? Снйитсына хай ёсёе тунё. Вёл сырса панё. Тата мён кираё пулнй Шупашкар РЕК-не?

Рёсодутси хумасар, мён тумасар ку ёсе тёрёх Халах сугне йанё пулсан, пав йатлаё пулётёё райёстаёвкома?

Райёстаёвком пур йалги ёссёе те хай туса тёма пултараймасёё ёнтё. Иалга парттиёе комсомол вёзёйёксём те пур вёл.

А вот, вуёлёр комсомолёссёмне партти кёититатёссём мёнле ёслёниве!..

...Суйлав вёхёё. Раштав та сыпхарса кёлет.

— Праёникё мёнле иртерес?—тет комсомол йавёйёксёи сёкреттарё Петров.

Нумай шухайшларё вёл. Партти тлёвне

Сёнеё „коропейнёк“.

Шупашкарта халё Сёнеё Комиссарнат ёслёт. Кун пек сёнеё майпа ёслёкен халитен те пулман. Увёй сурёё те, укёи-тёнки те, машшынстёи те, „тёла“ сем те пурте пёр порт ёл те. Сак Комиссарнат пухлён 7—8 пёлемё шуса ситет.

Комиссарё (йурлаё):

— „Нынёёё сётеё, сахтра там!..

Все тавары раслошу у-у“!..

кёрес тёкен кёититат Саххарёв пулман пулсан, ёё тухмасёё те пуё...

— Плав тавас, терё Саххарёв.

— Тавай!—терё Петров.

Сырассё:

1) Кашни самёраёкан 3-шёр кёрёнкке савлат пустарас.

2) Ку салатран Саххарёв ласёинёе сёра тавас.

3) Мулашки йулнй салатран пёр тётвёрт самоёон йухтарас, т. йт. те.

«Сёра тавас та, пёр тётвёрт самоёон йухтарас!»

Сав вёхётра йалти вищё куштан ёслёсёё те ёслёсёё. Шупашкар РЕК-ё: «поручить расследовать»—тесё лараё, Саххарёвсем—пёр «тётвёрт самоёон йухтарас»—тесё плав сырса ларасёё.

Ку стаёйёана вуласа тухёё те ёнтё, виётёват уврёшсёири: «поручить расследовать» тесё хурёё. Ёёё каллех виё уйёах йулё. А.

Литтературă лахханĕ.

Ианкасăн «Иантрамасĕ тек купас уссăн» саввинте («Сувтал» 2-мĕш №) пĕр комсомолецкă хайĕн патша вăхăтĕнчи пурнăсĕне аса илет те, ҫапла калай:

«...Елĕк ăух еп касăнланнă:
Тарҫăра сурĕнĕ...
Пĕзекрен ман пуҫ пăрланнă:
Т р а н а ёненĕ».

Революциҫтен тарҫăра пурăнма пулгарнă хĕр халҫен картă кайса аҫаллă пулнă ёнтĕ. Аҫи те, Ианкас пек, комсомола кенĕ пуҫ. Картă к а й м а н пулсан, революциҫтене, уссĕ ситнĕ хĕре, Ианкасăн, партияне кĕртиеллетҫе:—шавтăвларах савă пулаҫҫĕ.

Иссайёв М. «Сулăм и йал» повесинте («Сувтал» 1,2-мĕш №№) ысшироки пойёс Иалапукана тухса кайаҫ стансаран. Семафорё «хĕрлĕллĕ шурăллă суватне сўлелле таратса» йулаҫ.

— Ну,—терĕм,—крушени пулатех: семафор «суватне сўлелле сёклене» —леш йенҫен пойас тухине пĕлтерет. Станса наҫаҫнĕкĕ ма пойаса хирёс пойас йаларса йанăха?—тетĕп.

Веснех в ласа ситрĕм. Крушени картки,—ним те сук. Крушени пуласа кĕтн те ахалех пулă Ана икен, Иссайёв илемлĕхшĕн кăна «сўлелле» сёклеттернĕ. Аван повес. Станса наҫаҫнĕкĕн, йе с релашнĕкĕн ку повесё вуласа тухсан, сўсесем виреллех тăмалла,—хăшпă повес.

Айăрлăсуна.

Шупашкара айеросунасем килмелле тесҫё, анҫах вăл мĕн иккенне йалсене нумайшĕ пĕлмесҫё.

— Максăм пите, есё Шупашкара хăҫан кайатăн?

— Хăҫ каймастăн. Шупашкара айăрлăсунасем килмелле, тесҫё те, таптаса кайёс тата.

С И Н У С.

Тўрлетейменскер.

— Миҫе ерне ёнтĕ вар ыратнипе тухтăрсем патне сўретĕп. Пĕртё усси сук.

— Путилки йарса пăхмарăни? Пирĕн асанне савăн пек ăух пулштух кĕлонҫине ёрлентерсе лартантăҫ.

— Канкуй пулштух! Ётвĕрт ёссе те пулайшаймарё.

И а н т т а р.

Укҫа пури?

— Тан... тан... тан!—тутарса, Турхан ҫирĕвĕн ҫанĕ сывлăш сурса, сывăхри йалсем тарăх сасă ҫутараҫ. Картлă кёвенте пек кукăрăлса хытнă карҫаксем, ҫапрас тувкага пек тайăннă стариксем, сут колуплă «ырсын» аҫисем, пурҫăн тутарлă усламас тавнаш хĕресем утаҫҫё ҫирĕве.

Лартаҫҫё сурта. Пешкёвсе, кулленсех пуссапаҫҫё.—Турă каҫараҫ, тесҫё пулас.

Пуп илĕртет: рай сунаҫ. Уҫа пулсан, рай та пур—пуп пулсан, тавра та ухмаҫар мар. Сўрер, сўрер ҫирĕве!..

Пуп укҫана пуссапаҫ, усламсă тутăма тархаслаҫ, сут колуплă «ырсын» аҫи, уппа майлă усламсă хĕрĕ кĕлĕ тăваҫҫё, пĕрне пĕри вартăн асăрхаман пек пăхаҫҫё: савни савине курма пына!..

Турханга (Хĕрлĕ ҫутай р нё) 3 сук ёнтĕ турасарсен крушокё ёслет; ҫленесем кĕлге сўресҫё, килёсене пуп кертсе усалтан таса тартаҫҫё. Ак, тухансем 45 кил (турасарсен крушокĕн ҫлен маррисемех) ҫиркўрен те, пупран та сивенне: !

— Кирлĕ мар пуп тесҫё.

Турханга турасарсен крушокё ма сак тухансенден пример илместни? Илĕрха!.. Ку ёсё сивелтен, планне анҫах тумасгар пулĕ те?.. Комсомол йаҫейки сыруҫ, есё хаван киле пулсене ан кертха! Есё пупсемё лайах пулса «усалтан тасатма» пўртенте кĕлтутарнине пуйансем йал тарăх сăмахсем сўретесҫё, тухансем те ёс ҫаплашăн—питех тарăхаҫҫё.

Вулав сурҫен пуслăх! Есё те киреёҫрле хăтлана пусларăн. Кĕркуннерен варах йалсем тарăх ратио лартма укҫа пусгартăн. Хашё 50 пус, теписем 1 тенкĕ 2 тенкĕшер панă. Турханга, Лутрапантăкра, Уйпуҫёте, Сĕниртемесре пухнă укҫана приёмнĕк тутантăн, ытти пайёсене (кивёскерсене) хаваннех йатăм, тетĕн. Ку «ытти пайёсем» укҫа йулă пулĕ?..

Ма ёс, тата:—Укҫаср ратио итлетерместĕп,—тесе кашкарашатăн? Пупсем:—«Укҫа пуртăн, тура пур»,—тесҫё пулсан, савăн —«Укҫа пуртăн, ратио пур.—тени пулмаси?

Тан... тан... тан!—тутарса, Турхан ҫанĕ сывлăш сурса, йалсем тарăх сасă ҫутараҫ. Тёвпе кĕресекенсем анасла анасла ҫирĕвелле утаҫҫё... Вулав сурҫен пуслăх ратио итлеме пыракансенҫен:

— Укҫа пўр-и?—тесе йтаҫ. Калай.

Аван иртрё.

— Сăварни аван иртри сирĕн?

— Калама та сук ёнтĕ. Ёскё, ҫапăсу... И-ех, кăна!

— Пирĕн ҫапăсу сахал вара,—сăмасене ҫес кăвасларёс.

(«Капкян» амьртуне).

Аслаллах та йаһашай:—леш тёнъе сук, тет.
Вал тёрёс мар,—пур вал леш тёнъе.

Пёрре унав кунё, пирён йаһа пуштана
шятедёр, марьясёр сыру килъё. Хайне
«Тайапа Пёрсетатгелне», тесе атрёсленё.
Малсовер пурё сынан йаһан пуян.
Зелём тётёмё те сувах мар.

Пёрсетатгел Пуртиух сырәва илъё те,
халәх умёнтех вула пусларё:

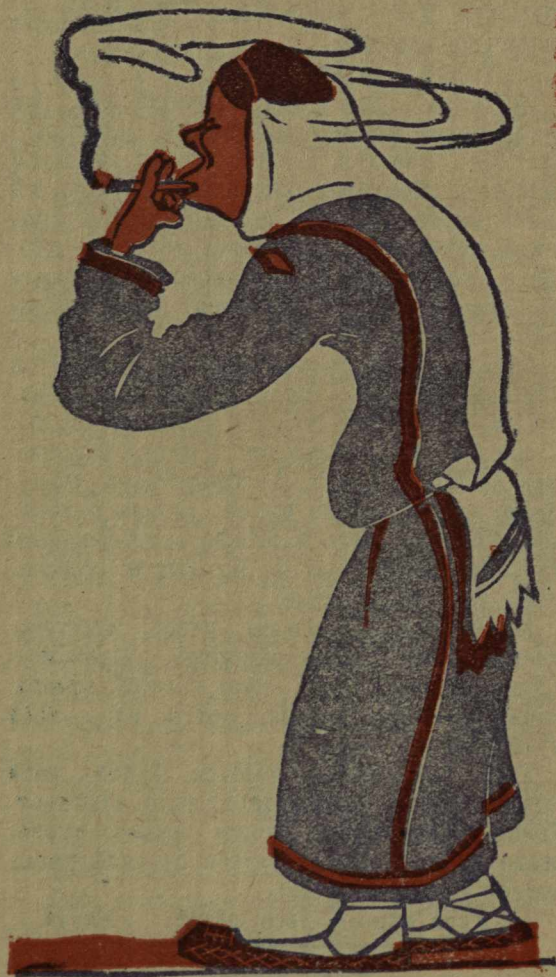
—Письмо из загробной жизни, терё.

Ватә стариксем зёлёмёсене саварёсенден
кәларса, пёр-пёринъен йаһанмасёр мьтафё:

Арсынпа танах.

Хәрарәмсем арсынсемле танама
пусларё. Зелём ёпо, унал сьмахоём
йенъен те арсынсемдём пёрте йулас-
тән мар.

(Камака умёдо илгёниё сьмахоём).

— Активисткәй (Кавак тёрём сёиё пйхса):
— Хулара курса килёрен—пайан перус
туртәи та, арсынсемле тавашаывах туйм-
тё. Халё хәрарәм кунё тәиё 3 стаһа сир-
малләх вйй илтём...

— Мён тени пулаё вәл?

— Леш тёнъерен килёё сыру, тени пу-
лаё, терё те малалла дэваш зёлхипех вула-
ма тытәнтё: «Вә пирвайах хамар пурнәс
сиятен пёлгерес, тегён.

Едёр пурте вәхәтсёр вилё сынсем суг
тёнъере турара пурәннә пулсан та, ку тён-
ъере пурәнәс аван-ха.

Ленин кунта кусяранна комуниссен парт-
тийә хөрүлө ёслет. Парти тәрәшнинё ну-
майах та пулмасё хәвагдә хум пулса иртрё.

Тамәк хураине сапса салатса, катәкёсене
зукун шәратакан савата асатрёс.

Унтав, тамәкран тухнә хура халәх рай
хапхи йенелле суләнть.

Райа сәмәллән ниле пулмарё. Ултә уйәх
та сизё кун, пёр тарәнмасёр сөрөн-хунём
сапәсрәмәр...

Пуртре шәпарт. Вулама пуслансанах дэ-
лём дәпәк таплатәй сәсәсем илтёкелетрёс,
халё вёсем те сук. Пёрсетатгел сәси сёс
илтёнёт...

«...Сизтёмеш кунёнъе рай патшаләхне
тёпё тымарёне хамар алла илтёмёр те райра
пусләхсем пулса пурәннә сынсене суг пулть.

Турра персё вёлермелле тунәтть те, ватә
тесе сәмәллатрёс: вулй сула хапха хура-
ләнъе лармалла турёс. Ывәлне те суг та-
васһән хитә шырадёс, андәх суралман йа
палана тупаймарёс.

Кавәрле архханкёлё теләйлё пулть: ан-
кёлсем сине утласа вёсё кайнә. Йерол-
ланна хәваласа та тытаймарёс.

Аппустәлсемле ерххеләйсене тўлевсёрөх
дәпта сәптарма асәтмалла турёс.

Илйе прурукне нитё сөхёр суг пулмал-
латть, андәх вәл нилён кун сұхалса пурәнть.

Асар-писер, үсөрөнъен урәймәсәрах, тусан
тәиан кәларттарса, турә арәмә лартса
аслати авәттарма тухса кайнә пулнә.

Кәснә тилёсё теләвте турә арәмё—Марйә-
не пуслёрлө үкерсә хәварәй. Анкә-минкә,
сәвин хәй сүмөнъен үсё йулявне те сиомей.

Сыру тәрәх куратәр: епёр килё тёнъене
сапса салатса, сёлё пёрәи нек тёрпретсё,
сёлё-Каваш врёкә туса лартрәмәр. Малашне
пурнәс ләйәх пулть тесе шутлатпәр.»

Сыру айне тәкәл арәмё Мафруна тесе,
алә пуснә.

Сырәва вуласа пётерсен нумайзвен дән-
мәсёр ларсан, пёр старик:

— Налок пусларса пётерессине суракинё
хәтёрленесса сынъен ним те каламәвсә,
милё пырассё ша унти ку ёссем?—терё.

Налок сынъен асәннәран:

— Ку ёс пирён те аванах пимасёха.
Пусларас пулаё штолө, тесе ёниссене хисса
илъёс. Вәренепе П рене.

Телейлѣ сынсем.

Мартан 15-мѣшѣтѣ «Канаш» хаҗатан нысакъ выдѣвѣ пулса ыргрѣ. Унта «Капканъ» потписѣниѣсем җакъ йапаласене выдѣса илиѣ.

Тимѣр сѣре:

4874 Орлов Л., Ураваш, Вярнар р.

Җава:

10665 Питтейѣвѣ, М. Т., Җашлама, Куславка р.

Тутѣр:

18468 Илларниѣв Л., Җураҗ, Шупашкар р.

Җурла:

10104 Афишкѣн И., Музей, Хѣрлѣзутай районѣ.

10066 Ишуткѣн П., Тумпарла, Пукуҗма кантунѣ, Тутар респ.

4771 Вярманкас, Шупашкар р., Хѣрлѣ кѣтес.

4893 Никколайѣв А., Анат Кармаз, Пушкарт респ.

Пахҗа-җимѣс вѣрлѣхѣ:

4829 Моҗаров И., Мян Камай, Сѣнтѣр-вѣрри р.

4936 Антрейѣв Т., Силхуракасси, Шупашкар р.

Ку таплитѣйна пуштѣ урлѣ хаҗат җыраҗса илинсем кѣмѣсѣ.

Выдѣв тѣрах тухий йапаласене таплитсѣ «Канаш» җиве җапѣнса пѣтнѣ хыҗҗан нѣр ернерен нама пуҗласѣ. Памалла йапаласене Шупашкарта потписѣтѣксене Шупашкартах, ыраҗнтисене—ыраҗнсенѣ кив-җыллѣх йулташлѣхсене парасѣ.

пұртпе лашана выдѣса илетех.

1929

сулай ТЕККАПѢР уйѣхѣнтѣ „КАНАШ“ рѣтакси тѣваши хаҗат шурналѣсене җыраҗса илинсем хушшинтѣ

2-мѣш ПЫСѢК ВЫДѢВ

туса иртерет.

5000 ВЫДѢВРА ПУРѢ 5000

ХАКЛѢ ЙАПЛА ПУЛАЙ.

Кашни йапала 1 тенкѣрен кайа мар тѣрайт. Ыи хаклѣ йапаласем: 1 пұрт пури 9х9 аршѣн виҗѣллѣ (хуѣ тѣ хѣш районра та лартса паратлѣр). Йурино лартса, җине тимѣр виттерсех паратлѣр. Йѣ 500 тенкѣ укѣ. 1 лаша, Йѣ 150 тенкѣ укѣ. Плуksем, җамаарасем, пугильнѣксем т. ур. те.

ВЫДѢВ пилетнѣ нѣмсем илѣсѣ: АПРѢЛРЕН; МАЙРАН, ИЙУҖРЕН пурлѣса

ПИРѢН ЙАЛ 12 уйѣха җыраҗса илинсем 1 пилет; КАНАШ 3 уйѣха җыраҗса илинсем 1 пилет, 6 уйѣха—2 пилет, 12 уйѣха—4 пилет; ҖАМРАК ХРЕҖБЕН 3 уйѣха җыраҗса илинсем 1 пилет, 12 уйѣха—2 пилет; СУНТАМ 6 уйѣха җыраҗса илинсем 1 пилет, 12 уйѣха—2 пилет; КАПКАН 12 уйѣха—1 пилет; ЪАВАШ, ИАЛЕ 12 уйѣха—1 пилет; ХАТЕР ПУЛ 12 уйѣха—1 пилет; ХАЛАХА ВѢРЕНТЕЗ ЁҖ (Сутѣс Комиссариѣтѣ кѣларакан шурнал) —12 уйѣха җыраҗса илинсенѣ 1 пилет, „ЁҖХЕРАРАМЕ“—12 уйѣха 1 пилет.

СЫРАҖНСА ИЛМЕ ВАСКѢР!

Потпискѣ пухакисене 20 пилет пуҗне 1 пилет хѣйсене паратлѣр. Укѣ куҗармалли агрѣс: Чебоксары, Канашская ул. 15, Канторѣ газ. „КАНАШ“.

„Капканъ“ җыраҗса илин

җыраҗса ил „Капканъна“

Телейлѣ пулѣн есѣ.

Сак укерьёке лайăхрах пăхăр та, вăл мёне пёлтерни синџен фелйет-
тон, пёбёк шуткине калав сырса йарăр. „Капкăн“ ретаксийё.

Зам. Ответ. редактора И. Петров.